

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 30S/157/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5021200421
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 08. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Jančárová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5021200421.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako správny súd, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Jančárovej a členov senátu JUDr. Marty Brniakovej a JUDr. Zuzany Krivdovej, v právnej veci žalobkyně: A. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A. č. XXX, XXX XX T., proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, Kancelária Žilina, so sídlom P. O. Hviezdoslava 6, 010 01 Žilina, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného Číslo spisu: KaZA/12577/2021, ČRZ: 87329/2021 zo dňa 19.08.2021, takto

rozhodol:

Krajský súd v Žiline žalobu **z a m i e t a**.

Žalobkyni a žalovanému právo na náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Centrum právnej pomoci, Kancelária Žilina rozhodnutím Číslo spisu: KaZA/12577/2021, ČRZ: 87329/2021 zo dňa 19.08.2021, na základe § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. v spojení so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „Správny poriadok“) a v spojení s Organizačným poriadkom Centra právnej pomoci nepriznal žiadateľke (žalobkyni) A., nar. XX.XX.XXXX, nárok na poskytnutie právnej pomoci.

V odôvodnení uviedol, že žiadosťou zo dňa 24.06.2021 žiadateľka požiadala o poskytnutie právnej pomoci v právnej veci o určenie neplatnosti zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Ďalej správny súd uvádza, že podľa zákona č. 327/2005 Z. z. úspešným žiadateľom v konaní o priznanie nároku na právnu pomoc môže byť len ten, kto súčasne preukáže splnenie všetkých troch podmienok, a to:

- že sa nachádza v stave materiálnej núdze,
- že v prípade jeho sporu sa nejedná o zrejmú bezúspešnosť,
- že spor prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy, ak je možné ju vyčíslit' v peniazoch.

S poukazom na ustanovenie § 4 písm. i), § 6 a § 6a zákona č. 327/2005 Z. z. správny orgán konštatoval, že v prípade žiadateľky bolo potrebné vziať do úvahy príjem ďalšej spoločne posudzovanej osoby, a to manžela žiadateľky - E., nar. 03.01.1958. V súlade s ustanovením § 2 zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime, 1,4-násobok sumy životného minima pre dve plnoleté fyzické osoby predstavuje sumu 511,- Eur (suma platná do 30.06.2021, od 01.07.2021 je to suma 519,- Eur) a 1,6-násobok sumy životného minima pre dve plnoleté fyzické osoby predstavuje sumu 584,- Eur (suma platná do 30.06.2021, od 01.07.2021 je to suma 593,- Eur). Z dokladov, ktoré správny orgán podrobne uviedol na strane 2 a 3 odôvodnenia rozhodnutia, vyplýva, že započítateľný príjem žiadateľky a jej manžela ako spoločne posudzovanej osoby bol v decembri 2020 vo výške 1.260,33 Eur (dávka v nezamestnanosti žiadateľky + starobný dôchodok manžela žiadateľky), v januári 2021 vo výške 1.276,70 Eur (dávka v nezamestnanosti žiadateľky + starobný dôchodok manžela žiadateľky), vo februári 2021 vo výške 1.285,80 Eur (dávka v nezamestnanosti žiadateľky + starobný dôchodok manžela žiadateľky), v marci

2021 vo výške 1.131,70 Eur (dávka v nezamestnanosti žiadateľky + starobný dôchodok manžela žiadateľky), v apríli 2021 vo výške 1.004,70 Eur (starobný dôchodok manžela žiadateľky), v máji 2021 vo výške 1.004,70 Eur (starobný dôchodok manžela žiadateľky) a v júni 2021 vo výške 1.231,40 Eur (dávka v nezamestnanosti žiadateľky + starobný dôchodok manžela žiadateľky). Žiadateľka tiež v mesiacoch február 2021 až apríl 2021 poberala z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny SOS dotáciu na humanitárnej pomoci pre fyzickú osobu podľa § 3 nariadenia vlády SR č. 103/2020 Z. z. v znení neskorších predpisov v sume 300,- Eur mesačne. Prijaté SOS dotácie Centrum nezapočítava do príjmu v rámci nárokového konania. Čistý priemerný započítateľný príjem žiadateľky spolu s príjmom spoločne posudzovanej osoby (ďalej ako „SPO“) v období šiestich mesiacov pred podaním žiadosti o poskytnutie právnej pomoci (december 2020 až máj 2021) bol vo výške 1.160,66 Eur mesačne a presahoval 1,6-násobok sumy životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z. z. o životnom minime, t.j. sumu 584,- Eur platnú od 01.07.2020 do 30.06.2021, ktorá predstavuje hornú hranicu príjmu materiálnej núdze pre dve dospelé fyzické osoby o sumu 576,66 Eur mesačne. Čistý príjem žiadateľky spolu s príjmom SPO v mesiaci podania žiadosti (jún 2021) bol vo výške 1.231,40 Eur a presahoval 1,6-násobok sumy životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z. z. o životnom minime, t.j. sumu 584,- Eur platnú od 01.07.2020 do 30.06.2021, ktorá predstavuje hornú hranicu príjmu materiálnej núdze pre dve dospelé fyzické osoby o sumu 647,40 Eur. Na základe dokladov o príjme žiadateľky malo Centrum preukázať, že žiadateľka nespĺňa zákonom stanovenú podmienku - stav materiálnej núdze. Ďalej správny orgán poukázal na ustanovenie § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z., ktoré citoval. Predmetná právna úprava dáva Centru možnosť takúto právnu pomoc poskytnúť, nie je povinnosť. Centrum v danom prípade posúdilo príjmovú situáciu žiadateľky a spoločne posudzovanej osoby a zároveň sa zaoberalo povahou a okolnosťami sporu, v ktorom žiadateľka žiada o poskytnutie právnej pomoci za účelom posúdenia, či v danej veci existujú také okolnosti, ktoré by odôvodňovali priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci napriek nespĺneniu podmienky stavu materiálnej núdze. Z dokladov, ktoré boli Centru predložené je zrejmé, že žiadateľka je poberateľkou dávky v nezamestnanosti - v mesiaci podania žiadosti o poskytnutie právnej pomoci (jún 2021) v sume 226,70 Eur. Jej manžel, ktorý je spoločne posudzovanou osobou, je poberateľom starobného dôchodku v sume 1.004,70 Eur mesačne. Ich spoločný príjem v mesiaci podania žiadosti predstavoval sumu 1.231,40 Eur. Táto suma presahovala 1,6-násobok sumy životného minima (teda sumu 584,- Eur) pre dve dospelé osoby o 647,40 Eur. Dňa 16.07.2021 Centrum vyzvalo žiadateľku na doplnenie ďalších potrebných údajov a v tej súvislosti na strane 5 odôvodnenia rozhodnutia Centrum uviedlo, ktoré doklady a listiny žiadateľka doložila na preukázanie úhrady potrebných výdavkov. Podľa Centra v konkrétnom prípade nebolo možné komplexne posúdiť celú situáciu žiadateľky (aj s ohľadom na jej výdavky) a na základe toho následne preukázať, že by neposkytnutie právnej pomoci alebo poskytnutie právnej pomoci s finančnou úhradou malo vážne následky a/alebo spôsobilo vážnu ujmu na živote, zdraví alebo právach fyzickej osoby alebo osôb odkázaných výživou alebo starostlivosťou na fyzickú osobu. Žiadateľka písomne deklarovala úhradu bežných výdavkov (na bývanie, stravu, hygienické potreby, pohonné hmoty, ...) v celkovej sume 845,- mesačne. Podľa Centra navyše spor, do ktorého žiada žiadateľka priznať právnu pomoc, má podstatu v záväzkoch jej manžela (E.. R. M., ktorý zároveň žiadateľku zastupuje v konaní pred Centrom) voči tretím osobám (jeho veriteľom) a tie majú pôvod aj v záväzkoch obchodnej spoločnosti PROFIL RAKOVO, spol. s r.o. voči veriteľom tejto obchodnej spoločnosti, a teda spoločnosti, kde je spoločníkom E.. R. M. ako manžel žiadateľky. Konkrétne v súdnom spore namietaná zmluva o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zo dňa 11. marca 2019 mala dohodnutú rozvázovaciu podmienku, podľa ktorej kúpna zmluva mala zaniknúť, ak ku dňu 15. júnu 2019 v tejto zmluve uvedený kupujúci nebude veriteľom E.. R. M.. Kupujúci mal ku dňu uzavretia spomenutej zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam pohľadávku voči E.. R. M. na základe zmluvy o pôžičke zo dňa 11. septembra 2017 a dohody o novácii zo dňa 30.11.2018. Napríklad pôžička na základe spomínanej zmluvy o pôžičke zo dňa 11. septembra 2017 bola určená aj na úhradu záväzku spoločnosti PROFIL RAKOVO, spol. s r.o. voči obci Rakovo a na úhradu záväzku spoločnosti PROFIL RAKOVO, spol. s r.o. voči Sociálnej poisťovni. Podobne aj kúpna cena, na ktorú žiadateľka ako predávajúca z uvedenej zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam mala nárok, mohla byť započítaná s pohľadávkami kupujúceho voči E.. R. M. ako manželovi žiadateľky. S poukazom na závery vyplývajúce z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 31S/136/2017 zo dňa 20.11.2019 Centrum konštatovalo, že nakoľko použitie § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. predstavuje výnimočné prelomenie nutnosti kumulatívneho splnenia podmienok nároku na poskytnutie právnej pomoci, musia byť osvedčené také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver, že poskytnutie právnej pomoci osobám s príjmom prevyšujúcim zákonnú hranicu je primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci. V tomto prípade, kedy navyše posudzovaný príjem žiadateľky presahuje zákonnú maximálnu hranicu 584,- Eur o sumu 647,40 Eur (teda o sumu, ktorá

je vyššia ako samotná hranica maximálneho prípustného príjmu) o taký dôvod podľa názoru Centra nejde. Keďže žiadateľka nespĺňa podmienky na poskytnutie právnej pomoci v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení, Centrum jej nepriznalo nárok na poskytovanie právnej pomoci.

2. Proti tomu rozhodnutiu v zákonnej lehote podala správnu žalobu žalobkyňa. Namíeta, že uvedené zdôvodnenie CPP v rozhodnutí o nepriznaní nároku na právnu pomoc je neopodstatnené a nemá ani právnu oporu v zákone. Podľa názoru žalobkyne nie je dôvod a ani zákonné správne posudzovať spoločne manželov pri takomto konaní a žiadosti o právnu pomoc. V súvislosti s konaním vedeným na Okresnom súde Martin vo veci sp. zn. 10C/56/2019 namíeta, že Okresný súd Martin i iné okresné sudy svojim spôsobom odmietli zastupovanie v súdnych konaniach jej manželom E. z dôvodu, že nemá právne vzdelanie druhého stupňa. Žalobkyňa ďalej tvrdí, že žiadosť o poskytnutie právnej pomoci bola podaná po ukončení obdobia vyplácania dávky v nezamestnanosti a žalobkyňa nemala žiadny príjem, ten bol ukončený v máji 2021, pričom vo výpočte príjmu CPP v odôvodnení to započítalo ako príjem. Ďalej uviedla, že v mesiacoch február 2021 až apríl 2021 poberala z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny SOS dotáciu na podporu humanitárnej pomoci pre fyzickú osobu podľa § 3 nariadenia vlády SR č. 103/2020 Z. z. v znení neskorších predpisov v sume 300,- Eur mesačne. Prijaté SOS dotácie Centrum nezapočítava do príjmu v rámci nárokového konania. Podľa žalobkyne v čase podania žiadosti nebolo možné aj pri započítaní dôchodku manžela vypočítať stav, ktorý upieral oprávnenosť na dosiahnutie kritéria stavu finančnej núdze a o výpočet aj preukazuje aj 1.004,70 Eur čo na jednu osobu predstavuje 502,35 Eur a je to pod hranicou výpočtu CPP 584,- Eur rozdiel - 81,62 Eur. V tomto prípade dokladovali, že čistý príjem žiadateľky bol 0,- Eur a ak započíta dôchodok manžela, čo je v rozpore s rozdelením BSM tak i v tomto prípade bol výpočet nesprávny zo strany CPP. Podľa žalobkyne požadované splnenie podmienok materiálnej núdze ako žiadateľka formálne i právne naplnila, podľa názoru i posúdenia celkového stavu, v akom sa nachádza splnila všetky z troch kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc, a to že sa nachádza v stave materiálnej i finančnej núdze, ktorá nie je spôsobená jej nedisciplinovanosťou, nechotou pracovať, nezodpovednosťou ale je spôsobená covidovou pandémiou s veľmi vážnymi dôsledkami a následkami, že je bez možnosti vykonávať svoje povolanie, v ktorom má patričné vzdelanie a nemá uplatnenie v inom odbore a je bez akejkolvek možnosti finančného príjmu, podpory. V prípade sporu sa jedná o zrejmu úspešnosť pri zohľadnení všetkých objektívnych, právnych, morálnych faktorov ovplyvňujúcich tento stav, pretože posúdenie daného stavu žiadateľky je veľmi subjektívnym spôsobom a nezohľadňuje, neposudzuje objektívne všetky súvislosti a skutočné dôvody vzniknutého stavu nie sú reálne a správne posúdené, hranica úspešnosti a neúspešnosti je v tomto prípade veľmi ťažko nastaviteľná a objektivizovaná, pričom spor prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy, a je ho možné vyčísliť v peniazoch. Ďalej namíeta, že Centrum zjavne nepresne vyhodnotilo a posúdilo predložené doklady, nepresne je uvedený príjem žiadateľky v mesiaci jún 2021 a podľa predložených dokladov je suma 117,90 Eur a nie ako uviedlo Centrum 226,70 Eur, čo nie je presné a zadáva podozrenie, že spracovateľ nesprávne posúdil aj iné doklady predložené žalobkyňou. Tiež namíeta, že vychádzajúc z argumentácie Centra je zrejmé, že v zmysle zákona nie sú vôbec zohľadnené výdaje na zabezpečenie priemerných životných podmienok a vychádzajúc z vlastného reálneho posúdenia a vyhodnotenia celkového príjmu tento od júna 2021 je 0,- Eur. Tvrdí, že predložila doklady, z ktorých je zrejmé, že pri príjmoch do júna 2021 ale aj od júla do 07.09.2021 je žalobkyňa bez príjmu a podľa nej majú byť odpočítateľnou položkou náklady na elektrickú energiu, vodu, stravu, teplo, dopravu, PHM, hygienické potreby a iné poplatky, pričom mesačné výdavky podľa žalobkyne predstavujú spolu 845,- Eur. Poukazuje aj na skutočnosť, že nemá majetok, nemá príjem a má výdaj z pôžičky, stav finančnej núdze je síce dočasný, avšak reálne preukázaný a nesprávne vyhodnotený CPP. Zároveň žalobkyňa tvrdí, že finančná núdza a stav v ktorej sa nachádza, vôbec nesúvisí so záväzkom spoločnosti PROFIL RAKOVO s.r.o. Nie je teda na mieste spojiť a odôvodniť nepriznanie nároku na zastupovanie prostredníctvom CPP tým, že je predmetom sporu na Okresnom súde Martin sporovom, ktorým boli zaplatené záväzky. Predmetom sporu na Okresnom súde Martin je rodinný dom, ktorým boli zaplatené záväzky PROFIL RAKOVO s.r.o., a to podľa žalobkyne tým, že dosiahnutie prevodu bolo podľa doposiaľ zistených skutočností a podozrenia dosiahnuté pod nátlakom na obchodného partnera, bolo dosiahnuté podvodným a premysleným spôsobom skupiny. Žalobkyňa prišla o celý majetok, vyšetované je podozrenie zo zneužitia právomoci verejného činiteľa. Podľa názoru žalobkyne štát a správny orgán postihuje žalobkyňu, ktorá zachránila zaplatením firmu PROFIL RAKOVO, resp. chcela zachrániť a podvodom a pokusom nezabránila a má prísť o celý osobný majetok, manžel o dve firmy, ktoré podľa všetkého boli dané do konkurzu pod nátlakom FS Slovenskej republiky, čo je predmetom šetrenia. Z uvedeného dôvodu sa domáha zrušenia rozhodnutia, ktoré vydalo Centrum právnej pomoci, pričom žalobkyňa žiada priznať právo - nárok na zastupovanie prostredníctvom CPP.

Žalobkyňa k žalobe pripojila kópie písomností nachádzajúce sa na č. I. 32 až 153 súdneho spisu, ktoré vychádzajú z obsahu správnej žaloby a sú z jej pohľadu pre posúdenie veci relevantné.

3. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe doručenom správne mu súdu dňa 04.10.2021 navrhol žalobu ako nedôvodnú zamietnuť stotožňujúc sa pritom so skutkovými a právnymi dôvodmi obsiahnutými v žalobou napadnutom rozhodnutí. Žalovaný považuje svoj postup za plne súladný so zákonom (najmä zákonom č. 327/2005 Z. z.) a v rozhodnutí riadne odôvodnený. Argumentáciu žalobkyne považuje za účelovú a vnútorne nekonzistentnú. Tá niekedy uvádza, že je osobou so zrušeným BSM bez príjmu s vysokými nákladmi na bývanie, kde nie je možné posudzovať aj príjem jej manžela (prítom v rozpore s vyššie citovanou právnou úpravou), v inom momente však uvádza, že náklady na bývanie hradí z manželovho príjmu a do celej situácie sa dostala tým, že bola podľa jej slov manželom (ktorý ju v rôznych konaniach pravidelne zastupuje) presvedčená na transakciu, v ktorej nakoniec prišla o svoj výlučný majetok (rodinný dom a pozemky). Podľa žalovaného v správnom konaní bolo dostatočne preukázané, že žalobkyňa nespĺňa kritéria nároku na poskytnutie právnej pomoci, manžel žalobkyne je pre posúdenie týchto kritérií spoločne posudzovanou osobou a výdavky žalobkyne nie sú rozhodujúce pre splnenie podmienok podľa § 3 ods. 2, § 6 ods. 1 a § 7 zákona č. 327/2005 Z. z.

4. Žalobkyňa v podaní, doručenom správne mu súdu dňa 06.12.2021, oznámila svoj súhlas s konaním bez právneho zástupcu v označenej veci sp. zn. 30S/157/2021 a opätovne, s poukazom na argumenty uvedené už v podanej správnej žalobe, domáha sa zrušenia napadnutého rozhodnutia a žiada priznať právo - nárok na zastupovanie prostredníctvom Centra právnej pomoci. Osobitne repliku žalobkyňa nepodala, pričom žalovaný okrem vyjadrenia zo dňa 01.10.2021, doručeného tunajšiemu súdu dňa 04.10.2021, iné podanie k veci neučinil.

5. Krajský súd v Žiline, ako správny súd, prejednal vec bez nariadenia pojednávania za splnenia procesných podmienok stanovených v § 107 ods. 1 písm. a) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej SSP) a contrario a § 137 ods. 4 SSP. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 31.08.2022 a o jeho vyhlásení bola spísaná zápisnica.

6. Správny súd prejednal vec v zmysle § 177 a nasl. SSP v medziach žalobných bodov (§ 134 ods. 1, § 183 SSP) a zistil, že v tomto rozsahu je napadnuté rozhodnutie zákonné, a preto žalobu podľa § 190 SSP zamietol z nasledovných dôvodov:

7. Podľa § 177 ods. 1 SSP správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

Podľa § 190 SSP ak správny súd po preskúmaní rozhodnutia alebo opatrenia žalovaného dospeje k záveru, že žaloba nie je dôvodná, rozsudkom ju zamietne.

Podľa § 1 zákona č. 327/2005 Z. z. v znení účinnom ku dňu 23.08.2021 (právoplatnosť napadnutého rozhodnutia) účelom tohto zákona je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu stanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v konaniach o oddĺžení podľa osobitného predpisu,1f) v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení, v konaní o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny alebo v konaní o zaistení žiadateľa o udelenie azylu podľa osobitného predpisu1) oznamovateľom kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti1aaa) (ďalej „protispoločenská činnosť“) alebo osobe, voči ktorej bola pozastavená účinnosť pracovnoprávneho úkonu podľa osobitného predpisu,1aab) a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov.

Podľa § 2 citovaného zákona tento zákon ustanovuje podmienky poskytovania právnej pomoci, postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na priznanie právnej pomoci a inštitucionálne zabezpečenie poskytovania právnej pomoci.

Podľa § 10 ods. 1 citovaného zákona konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci (ďalej len „konanie“) sa začína podaním písomnej žiadosti doloženej dokladmi preukazujúcimi skutočnosťami uvedené v žiadosti, ktorú podáva žiadateľ na tlačive. Doklady preukazujúce, že sa žiadateľ nachádza v stave materiálnej núdze, nesmú byť staršie ako tri mesiace. Žiadosť musí obsahovať meno a priezvisko

žiadateľa, jeho trvalý alebo prechodný pobyt a rodné číslo. Na výzvu centra žiadateľ doplní v primeranej lehote určenej centrom ďalšie údaje a doklady týkajúce sa skutočností rozhodujúcich na posúdenie nároku na poskytnutie právnej pomoci, ktorá nesmie byť kratšia ako desať dní; centrum podľa možnosti zabezpečí doklady a iné potrebné údaje, ktorými disponujú štátne orgány, obce, notári a iné právnické osoby a fyzické osoby povinné poskytovať súčinnosť podľa tohto zákona.

Podľa § 10 ods. 3 citovaného zákona žiadosť sa podáva v kancelárii centra príslušnej podľa miesta trvalého alebo prechodného pobytu žiadateľa.

Podľa § 10 ods. 5 citovaného zákona centrum rozhodne o žiadosti do 30 dní od doručenia žiadosti, ktorá spĺňa náležitosti podľa odseku 1; túto lehotu nemožno predĺžiť. Proti rozhodnutiu o nároku na poskytnutie právnej pomoci nie je možné podať opravný prostriedok. Proti rozhodnutiu o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci možno podať správnu žalobu do 15 dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia.

Podľa § 4 ods. 1 písm. i) citovaného zákona na účely tohto zákona je materiálnou núdzou stav, keď fyzická osoba je poberateľom dávky a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi, 1e) alebo stav, keď príjem fyzickej osoby nepresahuje 1,6-násobok sumy životného minima²⁾ a táto fyzická osoba si využívanie právnych služieb nemôže zabezpečiť svojím majetkom.

1e) Zákon č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

2) § 2 Zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 372/2004 Z. z.

Podľa § 6 ods. 1 citovaného zákona fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom²⁾ a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,

b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a

c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy⁵⁾ okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslit' v peniazoch.

2) § 2 zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 372/2004 Z. z.

5) Zákon č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov

Podľa § 6a ods. 1 citovaného zákona ak príjem fyzickej osoby presahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom²⁾ a súčasne nepresahuje 1,6-násobok uvedenej sumy a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, má právo na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo centrom pri splnení podmienky finančnej účasti vo výške 20% trov právneho zastúpenia podľa osobitného predpisu;^{5a)} splnenie podmienok podľa § 6 ods. 1 písm. b) a c) tým nie je dotknuté. Ustanovenie § 6 ods. 2 sa použije primerane.

2) § 2 zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 372/2004 Z. z.

5a) § 14a a 14b vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Podľa § 8 citovaného zákona pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu centrum prihliadne najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremiňovalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

8. Podľa § 1 zákona č. 327/2005 Z. z. účelom tohto zákona je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v konaniach o oddĺžení podľa osobitného predpisu, v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení, v konaní o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny alebo v konaní o zaistení žiadateľa o udelenie azylu podľa osobitného predpisu, oznamovateľom kriminality alebo inej

protispoločenskej činnosti alebo osobe, voči ktorej bola pozastavená účinnosť pracovnoprávneho úkonu podľa osobitného predpisu, a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov.

9. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. tento zákon sa vzťahuje na poskytovanie právnej pomoci

- a) v občianskoprávných veciach, obchodnoprávných veciach, pracovnoprávných veciach, rodinnoprávných veciach, v konaniach o oddĺžení podľa osobitného predpisu, v konaní pred súdom v správnom súdnictve a v týchto veciach aj v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky,
- b) v cezhraničných sporoch v občianskoprávných veciach, obchodnoprávných veciach, pracovnoprávných veciach a v rodinnoprávných veciach,
- c) v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení, v konaní o zaistení štátneho príslušníka tretej krajiny, v konaní o zaistení žiadateľa o udelenie azylu a v týchto veciach aj v konaní pred súdom v správnom súdnictve a v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky,
- d) osobe, voči ktorej bola pozastavená účinnosť pracovnoprávneho úkonu podľa osobitného predpisu v konaniach súvisiacich s podaním návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

10. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

11. Podľa § 8 zákona č. 327/2005 Z. z. pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu centrum prihladne najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremiľčalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

12. Z ustanovenia § 1 zákona č. 327/2005 Z. z. vyplýva jeho účel, a to vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv a prispieť k predchádzaniu právnych sporov. Štát potom sám, resp. v prevažnej miere, znáša náklady za poskytnutie právnej pomoci znevýhodneným osobám. V takom prípade je viac ako vhodné stanoviť podmienky, za ktorých bude takáto forma právnej pomoci fyzickým osobám patriť, a to predovšetkým v snahe vylúčiť zneužívanie tejto právnej úpravy. Jednou z takýchto podmienok je skutočnosť, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu (§ 6 ods. 1 písm. b/ zákona č. 327/2005 Z. z.). Samozrejme, nie je úlohou správneho orgánu prejedikovať výsledok konania vo veciach podľa § 3 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. z vecnej stránky. Za plne opodstatnené však treba považovať oprávnenie správneho orgánu, aby skúmal, či v konkrétnom prípade nejde u žiadateľa o zneužitie práva, alebo napr. či už zo skutkových tvrdení žiadateľa (bez potreby vykonávať dokazovanie) nie je nepochybné, že jeho návrhu nemožno vyhovieť napr. z dôvodu zániku práva uplynutím času alebo ak je v dôkaznej núdzi. Za obdobnú treba považovať i situáciu, ak žiadateľ vyvracia skutočnosti, ktoré už boli záväzne vyriešené v iných konaniach alebo ak nemôže v súdnom konaní dosiahnuť úspech z procesných dôvodov, napr. z dôvodu včasného nepodania opravného prostriedku, resp. jeho neprípustnosti podľa procesných predpisov.

13. Pojem "zrejmej bezúspešnosti" bol v našom právnom poriadku pôvodne obsiahnutý len v § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v súvislosti s posudzovaním žiadosti účastníka konania o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. V platnej právnej úprave je tento pojem obsiahnutý v čl. 5 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého zjavné zneužitie práva nepožíva právnu ochranu a súd môže v rozsahu ustanovenom v tomto zákone odmietnuť a sankcionovať procesné úkony, ktoré celkom zjavne slúžia na zneužitie práva alebo na svojvoľné a bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, alebo vedú k nedôvodným prietahom v konaní. Ani Občiansky súdny poriadok v minulosti, ani Civilný sporový poriadok v súčasnosti konkrétne neupravuje, čo je potrebné pod týmto pojmom rozumieť.

14. K otázke posudzovania zrejmej bezúspešnosti sporu Centrom právnej pomoci zaujal názor aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 253/2013-24 z 25. apríla 2013, v ktorom konštatoval, že "Posudzovanie zrejmej bezúspešnosti sporu zo strany Centra právnej pomoci podľa § 6 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z. z. je pritom len posúdením splnenia jednej zo zákonných

podmienok na poskytnutie právnej pomoci podľa ustanovení toho osobitného právneho predpisu, ide len o formálne preskúmanie odôvodnenosti návrhu žiadateľa o poskytnutie právnej pomoci ako osoby v materiálnej núdzi, čo v žiadnom prípade nie je možné stotožniť s právnym posúdením úspechu alebo neúspechu sťažovateľa v merite veci, čo výlučne patrí do právomoci všeobecného súdu, ktorý vo veci koná. Sťažovateľ mal navyše zachované právo zvoliť si sám právneho zástupcu mimo inštitútu právnej pomoci poskytovanej Centrom právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z. z. osobám v materiálnej núdzi."

15. Správny súd po preskúmaní administratívneho spisu žalovaného spolu s jeho vyjadrením k podanej správnej žalobe dospel k záveru o správnosti postupu Centra právnej pomoci, Kancelária Žilina, ktorý napadnutým rozhodnutím zo dňa 19.08.2021 nepriznal žalobkyni nárok na poskytnutie právnej pomoci. Žalobné námietky, ktoré uplatnila žalobkyňa v podanej správnej žalobe vrátane argumentácie, ktorými jednotlivé žalobné námietky odôvodňovala, vyhodnotil ako nedôvodné, keďže právny záver, ku ktorému dospel žalovaný, zodpovedá obsahu administratívneho spisu, stavu vecí a zákonu.

16. Obdobne ako žalovaný, tak i správny súd vyhodnotil ako irelevantnú skutočnosť, či má žalobkyňa zrušené BSM s manželom, nakoľko podľa § 4 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. do príjmu fyzickej osoby, ktorá žiada o poskytnutie právnej pomoci („žiadateľ“), sa započítavajú príjmy obdobne ako pri výpočte príjmu fyzickej osoby na účely určenia súm životného minima;2a) to neplatí, ak sú spoločne posudzované fyzické osoby účastníkmi sporov v súdnom konaní s protichodným postavením. Poznámka 2a) totiž odkazuje na ustanovenie § 3 zákona č. 601/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého odseku a) na zistenie príjmu fyzickej osoby na účel určenia súm životného minima sa započítavajú u posudzovanej fyzickej osoby jej príjem a príjem jej manžela. Z toho dôvodu aj napriek tomu, že s tým žalobkyňa nesúhlasí, bol zákonný dôvod správne posudzovať aj príjem jej manžela. Žalobkyňa nemôže poukazovať ani to, že má s manželom zrušené BSM, že príjem jej manžela sa nemal brať do úvahy, že žalovaný nehodnotil výdavky, aké má a musí ich hrať žalobkyňa na bývanie, keď na druhej strane tvrdí, že životné náklady si s manželom uhrádza z príjmu manžela - dôchodok od roku 2020. Je irelevantné, pokiaľ žalobkyňa tvrdí, že sa dala presvedčiť manželom na transakciu (dávno po rozdelení BSM), výsledkom ktorej mala byť úhrada záväzkov spoločnosti jej manžela a nie jej samotnej, pričom reálnym výsledkom bolo, že žalobkyňa prišla o nehnuteľnosti, ktoré mala vo svojom výlučnom vlastníctve, hoci pre účely konania o nároku na poskytnutie právnej pomoci vystupuje akoby s aktivitami manžela nemala nič spoločné.

17. Právna úprava posudzovania materiálnej núdze podľa zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci vylučuje postup, pri ktorom by z príjmu žalobkyne boli odpočítané iné výdavky ako tie, ktoré sú stanovené v ustanovení § 7 ods. 1 citovaného zákona. Nemožno potom považovať za chybu, ak žalovaný príjem žalobkyne neznížil o iné bežné výdavky. Zákon pri skúmaní podmienky materiálnej núdze stanovuje objektívne kritériá, od ktorých sa nemožno žiadnym spôsobom odchýliť. Zo zákona o poskytovaní právnej pomoci nevyplýva žalovanému povinnosť skúmať okrem príjmov ako takých aj výdavky žiadateľa. Existencia oprávnených pohľadávok voči žalobcovi, či už vyplývajúca zo zákona alebo zo zmluvného vzťahu, nie je totiž dôvodom na jej odpočítanie z dosahovaného príjmu, resp. na zníženie príjmu fyzickej osoby pre účely posudzovania materiálnej núdze podľa zákona. V tejto súvislosti správny súd poukazuje aj na ustanovenie § 5 zákona o dani z príjmu, keď ustanovenie § 7 zákona o poskytovaní právnej pomoci prihliada jedine na príjem fyzickej osoby dosahovaný podľa osobitného zákona, ktorým sa má na mysli práve zákon o dani z príjmu.

18. Pokiaľ žalobkyňa namieta, že je bez možnosti vykonávať svoje povolanie, v ktorom má patričné vzdelanie a nemá uplatnenie v inom odbore, žiaden dôkaz o tom, že má snahu nájsť si práve také zamestnanie, v priebehu konania nepredložila. Ak poukazuje na to, aké má vysoké výdavky na bývanie a nulový príjem, mala by preukázať, že vyvíja snahu aktívne si nájsť aj iné zamestnanie, ktoré by jej poskytlo vyšší ako doterajší príjem, zamestnanie aj v inom ako želanom odbore by jej totiž mohlo napomôcť zvládnuť súčasné výdavky na bývanie a tým by zároveň prejavila aj „ochotu postarať sa o seba“.

19. Pre tvrdenie, že napadnuté rozhodnutie žalovaného je neopodstatnené a nemá ani právnu oporu v zákone, žalobkyňa žiadne relevantné tvrdenia neposkytla. Jej argumentácia, že Okresný súd Martin a iné okresné sudy svojím spôsobom odmietli zastupovanie v súdnych konaniach žalobkyňu manželom O. z dôvodu, že nemá právne vzdelanie II. stupňa, je vo vzťahu k predmetnému rozhodnutiu žalovaného

irelevantné. Žalovaný v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa v mesiacoch február 2021 až apríl 2021 poberala z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny SOS dotáciu na podporu humanitárnej pomoci pre fyzickú osobu podľa § 3 nariadenia vlády SR č. 103/2020 Z. z. v znení neskorších predpisov v sume 300,- Eur mesačne, avšak súčasne uviedol, že prijaté SOS dotácie Centrum nezapočítava do príjmu v rámci nárokového konania. V neposlednom rade správny súd poukazuje aj na žalobkyňou deklarované a dokladované náklady na stravovanie na dennej báze formou donášky z reštauračného zariadenia, čo v súčasnej dobe predstavuje takisto nemalé finančné prostriedky práve na stravovanie.

20. Pretože námietky žalobkyne uvedené v správnej žalobe i v jej doplnení správny súd z vyššie uvedených dôvodov vyhodnotil ako nedôvodné, ktoré neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť preskúmaného rozhodnutia a správny súd dospel k právnomu záveru totožnému so záverom žalovaného, pričom nezistil, že by preskúmaným rozhodnutím žalovaného došlo k porušeniu zákona a chránených záujmov žalobkyne, žalobu ako nedôvodnú postupom podľa § 190 SSP zamietol.

21. O náhrade trov konania rozhodol súd pri aplikácii § 167 ods. 1, § 168 SSP a contrario za použitia ustanovenia § 175 ods. 1 SSP. Žalobkyňa nebola úspešná účastníčka konania, a preto nemá nárok na náhradu trov konania. Žalovanému nebola priznaná náhrada trov konania, nakoľko nebola splnená podmienka výnimčnosti.

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ak to zákon pripúšťa (439, 440 SSP) v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia krajského súdu, ktorá sa podáva na krajskom súde, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal. V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

Sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d),
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.